

apokalypsa - z gréc. apokalypsis – „zjavenie, odhalenie“

Baleka: apokalypsa je v širšom význame literatúra, ktorá vysvetľuje minulé aj prítomné dianie a prorokuje budúci koniec sveta; v užšom zmysle je Apokalypsa literárne dielo pripisované *apostolovi Jánovi* a je označovaná ako *Zjavenie Jána*

Hall: viera prvotných kresťanov žijúcich v čase prenasledovania (1.st.), sa živila očakávaním blízkeho druhého príchodu Krista (*parúzia*); toto rozpoloženie našlo svoje literárne vyjadrenie v *Zjavení Jána*; dielo bolo napísané koncom 1.st., je alegorickou predpoveďou skazy zlých, porazenia *Satana* a predpoveďou zriadenia Kristovho kráľovstva na zemi (*Nebeský Jeruzalem*); *Zjavenie Jána* nasleduje tradíciu židovskej apokalyptickej literatúry, ktorá siaha až k prorokovi *Danielovi* do 2.st.pr.Kr., v ktorej bolo predpovedané oslobodenie Izraela od jeho utláčateľov neočakávaným zásahom božej vôle a z ktorej si autor vypožičal veľa z jej metafor; všeobecne rozšírené presvedčenie, pre ktoré nie je žiadny historický dôvod, stotožňuje autora, ktorý sám seba nazýva Ján, s *Jánom Evanjelistom/apostolom Jánom*; ten je preto zobrazovaný v apokalyptických námetyoch (pozri *bibliofagia*); autor *Zjavenia* robí narážky na súčasnú situáciu kresťanov žijúcich pod rímskou nadvládou; nasledujúce generácie kresťanov spájali apokalyptické alegórie so svojim vlastným výkladom; tak sa stalo, že postava šelmy/draka alebo Antikrista, ktorá pôvodne symbolizovala pohanského cisára Nera alebo Domitiana, ktorí boli príčinou, prečo tiekla krv kresťanských mučeníkov v prvom storočí; neskoršie bola šelma symbolom *islamu* pre kresťanov, ktorí sa zúčastnili *krížových výprav* (11.-13.st.); pre katolíkov v čase *reformácie* symbolizovala šelma protestantskú *herézu* (16.st.), zatiaľ čo *luteráni* ju urobili symbolom skorumpovaného *pápežstva*; rad fantastických zobrazení s ich často záhadným symbolizmom (autorskými „videniami“) tvorí voľný cyklus tém, ktoré sa vyskytujú v sakrálnom výtvarnom umení od čias *karolínskej renesancie* (9.-10.st.); témy z tohto cyklu vidieť v *iluminovaných* rukopisoch, v sochárskych dielach, na *katedrálnej sklomalbe* (pozri *vitráž*) aj *freskách* kostolov, na rytinách aj *tapisériách*; preslávený je rad pätnástich drevorytov z konca 15.st., ktoré vytvoril A. *Dürer*, ktorým ovplyvnil pojednávanie apokalyptickej témy v severnej Európe, najmä vo Francúzsku (pozri *apokalypsa Dürerova*); významnejšie apokalyptické námety uvedené pod vlastným heslom *apokalyptické námety*

-apokalypsa je:

1. literárne dielo, jedno z viacerých diel nazývaných spoločne apokalyptická literatúra; ako samostatný literárny žáner rozvíjaná v čase, keď ustali prorocká v časech krízy viery (1.-2.st.); prvý veľký rozkvet v pol.2.st. počas vlády Antiocha Epifana; apokalyptická literatúra bola nástrojom *chásidov* za obnovenie židovskej viery (pozri *judaizmus*), odmietajúcej nastupujúcu *helenizáciu* spoločnosti; posledné veľké apokalypsy pochádzajú z obdobia od pádu *Jeruzalemu* 70 po Kr. a po porážke povstania *Bar Kochbu* (r. 132-135); obsah diel tvorí „odhalenie“ tajomstva Božích plánov s dejinami ľudstva a víťazstvo Boha na konci vekov; diela využívajú vlastnú symboliku, pochádzajúcu z *kanaánskej* mytológie, ktorú si pisatelia osvojili v *diaspóre*, helenistickej *Palestíne* tých čias; pisatelia samotní prorokmi neboli ale boli vykladačmi starozákonných prorockiev > svoje diela podpisovali menami týchto prorokov; starozákonné apokalyptické diela mali za cieľ preklenúť ťaživo dlhé obdobie medzi Božími sľubmi a historickou realitou *Izraela* a uistiť verných, že Boh svojich ľudí neopustil a sľúbená spása príde; novozákonné apokalypsy vychádzajú zo starozákonných diel a je pre nich príznačné, že fáza vykúpenia, spasenia sa prejavuje už v dejinách tohto veku; ďalej sa sústreďujú na *Krista* a jeho význam pre osud sveta; dochovaných 11 židovských a 4 kresťanské apokalypsy, ktorých najznámejšia je apokalypsa v podaní zjavenia *Jána Evanjelistu* (pozri *Zjavenie*); pozri *Henoch 2* (Nový biblický slovník)

2.opis skazy sveta a príchod božieho kráľovstva, sprevádzaný prírodnými a spoločenskými katastrofami porovnaj *súmrak bohov, Ragnarök*

3.boj *archanjela Michaela* a jeho anjelského vojska s *padlými anjelmi* zobrazovanými ako *draky* alebo *hady*, ktoré chrlia oheň a dym, s rohami a zvieracími chvostmi; pozri *Harmagedon*; *proroctvo o cédroch libanonských*

4.výtvarné spracovanie motívov apokalypsy so zovšeobecným motívom štyroch *apokalyptických jazdcov*, symbolizujúcich mor, vojnu, hlad a *smrť*; postupom času *apokalyptické*

motívy strácajú náboženský význam a najmä motív apokalyptických jazdcov sa stáva alegóriou vojny a vojnového utrpenia

Heriban: apokalypsa je literárny druh, spôsob vyjadrenia literárneho spracovania apokalyptických predstáv a očakávaní, používaný v starozákonných a novozákonných spisoch, ako aj v nekanonickej židovskej a prvokresťanskej literárnej tvorbe. pri opise eschatologických tajomstiev a skutočností autori používajú menšie literárne formy (videnia, sny, zjavenia anjelov a pod.); pre tieto štylistické zvláštnosti je výklad niektorých textov ťažký a veľa rás priam nemožný (Daniel 7-12; 1-2 Kniha Henochova, Zjavenie Jána); z apokalyptickej literatúry okrem Zjavenia Jána treba spomenúť Apokalypsu Abrahámovu (70 roky), Adamovu (1.-2.st.), Baruchovu (2.st.), Baruchovu - sýrsku (2.st.), Eliášovu (2.-3.st.) Ezdrášovu (pribl. r.100), Mojžišovu (r. 140), Pavlovu (4.-5.st.), Petrovu (2.st.); okrem Jánovej ani jedna z nich nebola zaradená medzi kanonické spisy *Nového zákona* a sú označované za apokryfy

pozri *hlava, kôň; esejci/eséti, Zjavenie, lámanie pečatí (prvá až siedma pečatí); Anjel apokalypsy; Bible Philips Medhurst; L. Signorelli, M. Schits, H. J. Stock, V. Koreň, M. Gerung, A. Durer, G. Lemberger, J. Duvet, J. Swart, H. Burgkmair St., E. Altdorfer, Ch. van Sichem II*

http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Offenbarung_des_Johannes

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Book_of_Revelation

http://commons.wikimedia.org/wiki/Book_of_Revelation

<http://www.payer.de/christentum/apokalypse.htm>

http://en.wikipedia.org/?title=User:Dsmgold/Manuscript_galleries_under_construction

<http://everyhistory.org/1300apocalypse7.html>

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Book_of_Revelation

[https://www.google.sk/search?q=Meister+der+Schule+von+T%C3%A1vara&es_sm=93&tbm=isch&imgil=pdXoN8XGgVYIcM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn0.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtb%253AANd9GcR-CBe2KCKMEYnPwJdiEzLLNGOGHjhMO4jFDpJhK_7RSzOPxr0d%253B1256%253B1975%253B1IeV9mB1qdzJ2M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fcommons.wikimedia.org%25252Fwiki%25252Ffile%25253AEmetrius+\(Meister+der+Schule+von+T%25252525C3%25252525A1vara\)_001.jpg&source=iu&usg=__kMjQsLx0ojmdw3bSttbjJZn896Y%3D&sa=X&ei=UKZSU8-SFcKWYQPum4HoCA&ved=0CDMQ9QEwAA#facr=&imgdii=&imgrc=NPEJHiku9GuRqM%253A%3B_CwdOMwgRDVoAM%3Bhttp%253A%252F%252Fupload.wikimedia.org%252Fwiki%252Fcommons%252Fthumb%252Fb%252Fb6%252FBibleSPaoloFol331vFrontRev.jpg%252F250px-BibleSPaoloFol331vFrontRev.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fcommons.wikimedia.org%252Fwiki%252FBook_of_Revelation%3B250%3B333](https://www.google.sk/search?q=Meister+der+Schule+von+T%C3%A1vara&es_sm=93&tbm=isch&imgil=pdXoN8XGgVYIcM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn0.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtb%253AANd9GcR-CBe2KCKMEYnPwJdiEzLLNGOGHjhMO4jFDpJhK_7RSzOPxr0d%253B1256%253B1975%253B1IeV9mB1qdzJ2M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fcommons.wikimedia.org%25252Fwiki%25252Ffile%25253AEmetrius+(Meister+der+Schule+von+T%25252525C3%25252525A1vara)_001.jpg&source=iu&usg=__kMjQsLx0ojmdw3bSttbjJZn896Y%3D&sa=X&ei=UKZSU8-SFcKWYQPum4HoCA&ved=0CDMQ9QEwAA#facr=&imgdii=&imgrc=NPEJHiku9GuRqM%253A%3B_CwdOMwgRDVoAM%3Bhttp%253A%252F%252Fupload.wikimedia.org%252Fwiki%252Fcommons%252Fthumb%252Fb%252Fb6%252FBibleSPaoloFol331vFrontRev.jpg%252F250px-BibleSPaoloFol331vFrontRev.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fcommons.wikimedia.org%252Fwiki%252FBook_of_Revelation%3B250%3B333)

https://www.google.sk/search?q=flemish+apocalypse&es_sm=93&tbm=isch&imgil=GrVwGeJeTd7ELM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn0.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtb%253AANd9GcQGNsuV8u7laxq39d9B7qRB191yO86drbETuqOitFcX07HIEWpZqA%253B323%253B480%253BC6vPU2WIKimKWM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.razbointrucuvant.ro%25252F2007%25252F10%25252F24%25252Fscurt-si-esential-bestiari-folositor-pentru-a-intelege-ce-traim-si-ce-ni-se-mai-pregateste%25252F&source=iu&usg=__SVym1uWeXfuI-OoI4R2QphuJtoY%3D&sa=X&ei=__GdyU5vNI4jDyQPms4GgAw&ved=0CEMQ9QEwBQ#facr=__&imgdii=__&imgrc=GrVwGeJeTd7ELM%253A%3BC6vPU2WIKimKWM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.razbointrucuvant.ro%252Fwp-content%252Fuploads%252F2007%252F10%252Fflemish-apocalypse-f-14r-the-dragon-the-seven-headed-beast-from-the-sea-and-the-false-prophet-facsimile-book-685.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.razbointrucuvant.ro%252F2007%252F10%252F24%252Fscurt-si-esential-bestiari-folositor-pentru-a-intelege-ce-traim-si-ce-ni-se-mai-pregateste%252F%3B323%3B480

https://www.google.sk/search?q=Flemish+apocalypse&es_sm=93&tbm=isch&imgil=T4argocUQb8jrM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn3.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtb%253AANd9GcRxctbMhKcKejLDkD8zPW7qQh_Z-

[SKzHDib EUJiAjxMeTpvEJuog%253B640%253B480%253Bjm2rda7yHeiXAM%253Bhttp%253A%25252F%25252Fflickrhivemind.net%25252FTags%25252Ffac%25252FInteresting&source=iu&usg=__iV_59NP-OPLYNav-QqAd0ng7m8c%3D&sa=X&ei=e_hwU_6SMaLMygPbuIGYAw&ved=0CEQQ9QEwBA#facrc=&imgdii=&imgrc=T4argocUQb8jrM%253A%252F%252Fflickrhivemind.net%252FTags%252Ffac%252FInteresting&source=iu&usg=__iV_59NP-OPLYNav-QqAd0ng7m8c%3D&sa=X&ei=e_hwU_6SMaLMygPbuIGYAw&ved=0CEQQ9QEwBA#facrc=&imgdii=&imgrc=T4argocUQb8jrM%253A%252F%252Fflickrhivemind.net%252FTags%252Ffac%252FInteresting%3B640%3B480](https://www.google.sk/search?q=Flemish-Apocalypse&es_sm=93&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=1pt5U5fjEYey7AbIpIDQBA&ved=0CDgQsAQ&biw=1849&bih=995#facrc=&imgdii=&imgrc=T4argocUQb8jrM%253A%252F%252Fflickrhivemind.net%252FTags%252Ffac%252FInteresting&source=iu&usg=__iV_59NP-OPLYNav-QqAd0ng7m8c%3D&sa=X&ei=e_hwU_6SMaLMygPbuIGYAw&ved=0CEQQ9QEwBA#facrc=&imgdii=&imgrc=T4argocUQb8jrM%253A%252F%252Fflickrhivemind.net%252FTags%252Ffac%252FInteresting%3B640%3B480)

https://www.google.sk/search?q=Flemish-Apocalypse&es_sm=93&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=1pt5U5fjEYey7AbIpIDQBA&ved=0CDgQsAQ&biw=1849&bih=995#facrc=&imgdii=&imgrc=YWo2nnKovr6a4M%253A%252F%252Fclassconnection.s3.amazonaws.com%252F653%252Fflashcards%252F2737653%252Fpng%252Fscreen_shot_2013-03-15_at_112107_am1363371679910.png%252F%252F%252Fwww.studyblue.com%252Fnotes%252Fnote%252Fn%252Ffinal%252Fdeck%252F5937497%3B537%3B751

https://www.google.sk/search?q=Flemish-Apocalypse&es_sm=93&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=1pt5U5fjEYey7AbIpIDQBA&ved=0CDgQsAQ&biw=1849&bih=995#facrc=&imgdii=&imgrc=M94MLwXV0VfqcM%253A%252F%252Fwww.delivery.superstock.com%252FWI%252F223%252F263%252FPreviewComp%252FSuperStock_263-561.jpg%252F%252F%252Fwww.superstock.com%252Fstock-photography%252FApocalyptic%252520art%3B350%3B331

<http://www.gettyimages.in/detail/nieuwsfoto's/france-9th-century-abbey-of-saint-amand-illuminated-nieuwsfotos/89169070>

https://www.google.sk/search?q=Apocalypse+Getty&es_sm=93&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=gzCEU7b3M-TX0QXC_IHIDA&ved=0CEIQsAQ&biw=1858&bih=995#facrc=&imgdii=&imgrc=e8zEc528KV8KXM%253A%252F%252Fcache1.asset-cache.net%252Fgc%252F89169070-france-9th-century-abbey-of-saint-amand-gettyimages.jpg%253Fv%253D1%2526c%253DIWSAsset%2526k%253D2%2526d%253DX7WJLa88Cweo9HktRLaNXIFzAIKeuyVOEnoFfgCT%25252BX64Waf8IwGqZEEW8KFWUdTwwQr2tFABuRg0YAk4v1JzMOw%25253D%25253D%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.gettyimages.in%252Fdetail%252Fnieuwsfoto's%252Ffrance-9th-century-abbey-of-saint-amand-illuminated-nieuwsfotos%252F89169070%3B463%3B594

<http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Apocalypse>
<http://www.pinterest.com/pin/338544096959176917/>

<http://www.pinterest.com/pin/108649409734960880/>
<http://www.pinterest.com/pin/108649409734960885/>
<http://www.pinterest.com/pin/189925309258524843/>

[http://commons.wikimedia.org/wiki/Book_of_Revelation#mediaviewer/File:Ende \(Meisterin der Schule von T%C3%A1vara\)_002.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/Book_of_Revelation#mediaviewer/File:Ende_(Meisterin_der_Schule_von_T%C3%A1vara)_002.jpg)

http://flickrhivemind.net/flickr_hvmnd.cgi?method=GET&page=2&photo_number=50&tag_mode=all&origininput=beatus&search_type=Tags&sorting=Interestingness&photo_type=250&noform=t&search_domain=Tags&sort=Date%20Posted,%20new%20first&textinput=beatus

http://flickrhivemind.net/flickr_hvmnd.cgi?method=GET&sorting=Interestingness&page=5&photo_type=250&noform=t&search_domain=Tags&photo_number=50&tag_mode=all&sort=Date%20Posted,%20new%20first&textinput=beatus&search_type=Tags&origininput=beatus

http://flickrhivemind.net/flickr_hvmnd.cgi?method=GET&sorting=Interestingness&photo_type=250&page=6&noform=t&search_domain=Tags&photo_number=50&sort=Date%20Posted,%20new%20first&tag_mode=all&textinput=beatus&origininput=beatus&search_type=Tags

<http://www.themorgan.org/collections/swf/pageEnlarge.asp?id=531>

[http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Apocalypse \(late 13th C\) - BL Add MS 35166](http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Apocalypse_(late_13th_C)_-_BL_Add_MS_35166)

<http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Apocalypse>

[http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:The Apocalypse on stained glass windows](http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:The_Apocalypse_on_stained_glass_windows)

http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Book_of_Revelation

[http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Book_of_Revelation#mediaviewer/File:Koren%27s Apocalypse.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Book_of_Revelation#mediaviewer/File:Koren%27s_Apocalypse.jpg)

J. Massys: Apokalypsa svätého Jána Evanjelistu (1563)

E. Trizuljaková: Apokalypsa (art-protis, 1973)

V. Hložník: Apokalypsa II. (1991)